

Tüdöksad Akademi 2. Ulusal Döküm Kongresi / 2nd National Foundry Congress by Tüdöksad Academy

«Dökme Demir Talaşı Takviyeli Alüminyum Matrisli Kompozit Malzemenin Üretiminin Araştırılması»

Açelya Sandıkoğlu, Uğur Aybars Eser, Ahmet Kabil, Çağlar Yüksel

**(Ferro Döküm, Gebze Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Atatürk
Üniversitesi)**

6.Oturum

**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Özgül Keleş (İstanbul Teknik
Üniversitesi)**

DÖKME DEMİR TALAŞI TAKVİYELİ ALÜMİNYUM MATRİŞLİ KOMPOZİT MALZEMENİN ÜRETİMİNİN ARAŞTIRILMASI

Açelya Sandıkoğlu¹⁻², Uğur Aybars Eser¹, Ahmet Kabil³, Çağlar Yüksel⁴

¹Ferro Döküm A.Ş. Gebze, Kocaeli

²Gebze Teknik Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gebze, Kocaeli, Türkiye

³Yıldız Teknik Üniversitesi, Kimya-Metalurji Fakültesi, Esenler, İstanbul, Türkiye

⁴Atatürk Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Yakutiye, Erzurum, Türkiye

Ferro Döküm, Kocaeli ili Gebze ilçesinde 65.000 m² üzerinde 38.500 m² kapalı alandaki tesislerinde faaliyet göstermektedir.

80.000 ton/yıl kapasitesi ile Türkiye döküm sektörünün önde gelen kuruluşlarından biridir. 1970 yılından beri otomotiv, makine, hidrolik, elektrik ve inşaat endüstrileri için 0,3 kg - 120 kg arasında parçalar üretmektedir.

1. GİRİŞ

- KOMPOZİT MALZEME NEDİR?
- METAL MATRİSLİ KOMPOZİTLER
- ALÜMİNYUM MATRİSLİ KOMPOZİTLER

2. DENEYSEL ÇALIŞMALAR

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

- SERTLİK SONUCUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ
- MİKROYAPI SONUCUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ
- TAKVİYE ELEMANLARININ MALİYET ANALİZİ

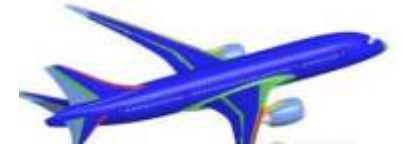
4. SONUÇ

Kompozit Malzeme Nedir?

En az iki farklı malzemenin makro seviyede (birbiri içerisinde çözünmeyecek şekilde) birleştirilmesiyle oluşturulan yeni malzemeye kompozit malzeme denir.

Amaç; bileşenlerde tek başına iken mevcut olmayan

- Hafiflik,
- Dayanım
- Esneklik gibi özelliklerin geliştirilmesi ve bir araya getirilmesidir.

Metal Matrisli Kompozitler

Günümüz endüstrisinde yaygın olarak düşük yoğunlukla beraber yüksek mukavemetler elde etmek istenir. Bununla beraber,

- Düşük Termal Genleşme
- Yorulma Direnci
- Aşınma özellikleri gelişmiş metal matrisli kompozitlere ihtiyaç duyulmuştur.

Matris:

- *Alüminyum, titanyum, berilyum, kobalt ve gümüş.*

Takviye:

- *Seramik oksitler (alümina, silisyum dioksit), nitritler (Si_3N_4 , AlN) ve karbürler (silisyum karbür ve titanyum karbür)*

Alüminyum

Dökme demir talaşı

Alüminyum Matrisli Kompozitler

Alüminyum alaşımları, otomotiv endüstrisinde, yüksek mukavemet/ağırlık oranının yanı sıra *yüksek ısı iletkenliği* nedeniyle yaygın olarak kullanılmaktadır. Ancak *alüminyumun çelik ve dökme demirlere kıyasla akma dayanımlarının nispeten daha düşük olması alüminyum parçaların daha kolay aşınmasına* sebep olur.

Bu özellikleri geliştirmek amacıyla doğru takviye tipi, oranları ve üretim yönteminin seçilmesi ile *alüminyum metal matrisli kompozitler (AMMK)* üzerinde çalışmalara yoğunlaşmıştır.

Bu çalışmada düşük maliyetli lamel grafitli dökme demir talaşını alüminyum matris içerisine takviyelendirilmesi ve **sıkıştırımlı döküm yöntemiyle üretimi** amaçlanmıştır.

- **Tablo 1:** A356 Alüminyum Alaşımının Kimyasal Analizi

Si	Fe	Cu	Mg	Ti	B	Al
6,65	0,064	0,014	0,32	0,05	0,01	Kalan

Şekil 1: A356 Külçe

- **Tablo 2 :** Lamel Grafitli Dökme Demir Talaşının Analizi

C	Si	Mn	S	P	Cu	Cr
3,30	1,75	0,8	0,06	0,05	0,2	0,15
3,40	1,85	0,9	0,12	Max	0,3	Max

Şekil 2: Dökme Demir Talaş1

1) Lamel grafitli dökme demir talaşı 0,6-1 mm elekten geçirilmiştir.

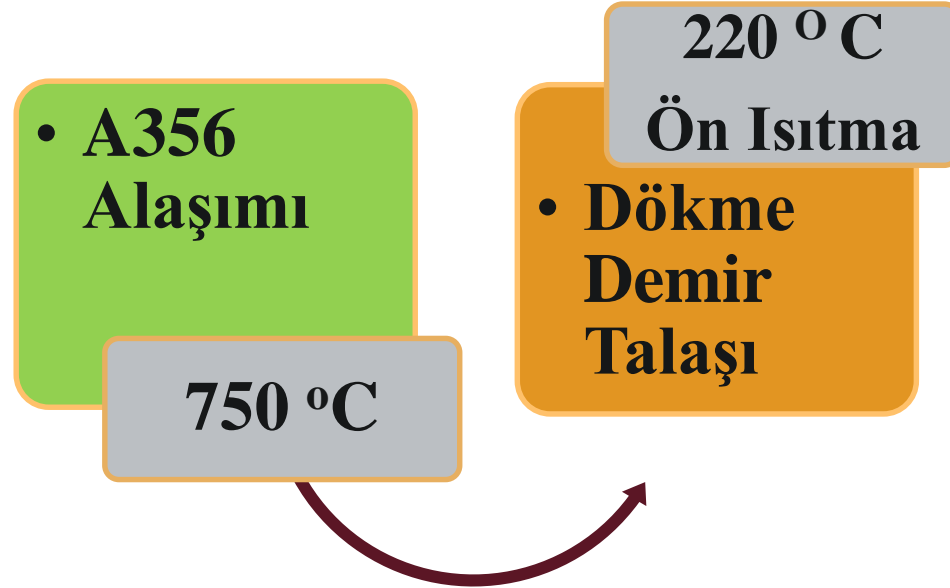
1
→

↓
2

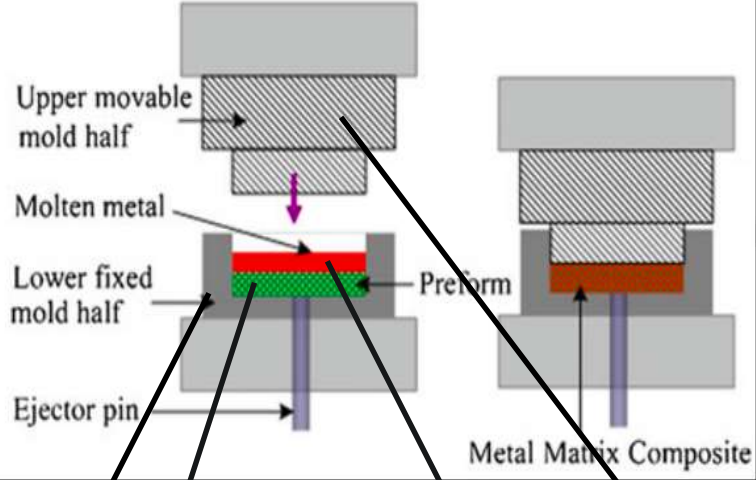
2) 220°C'de ön ısıtma yapılmıştır.

3) A356 Alaşımı 750 °C sıcaklıkta ergitilmiştir.

Tablo 3 : Çalışmada kullanılan malzemelerin miktarları / kalıp

A356 ALAŞIM	DÖKME DEMİR TALAŞI
0,25 kg	0,1 kg

Dökme Demir Talaşı- Alt kalıp

A356 Alaşımı

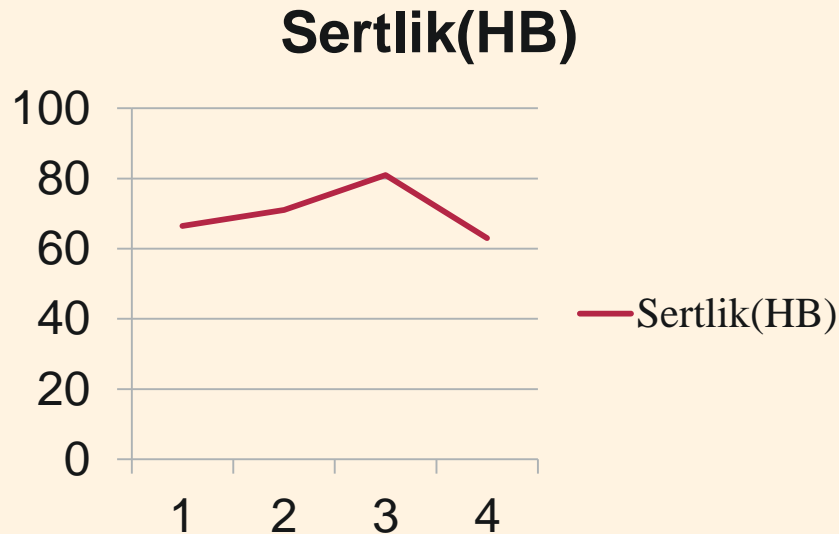
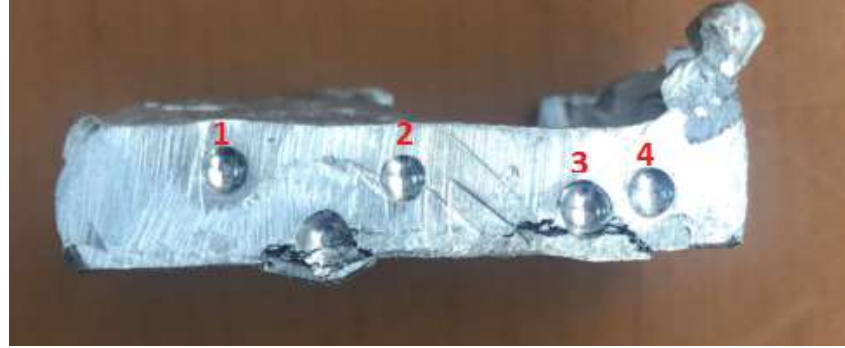

Üst Kalıp

**ALÜMİNYUM
MATRİSLİ
KOMPOZİT**

Sertlik Sonuçlarının Değerlendirilmesi

- Dökümü yapılan numunelerin sertliklerine bakılmıştır.

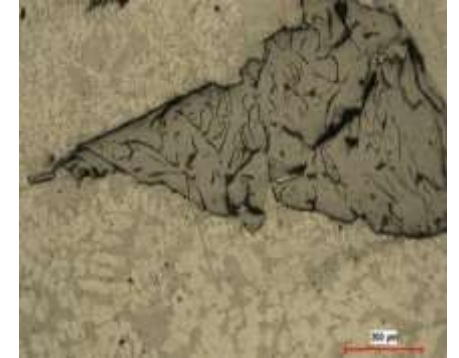
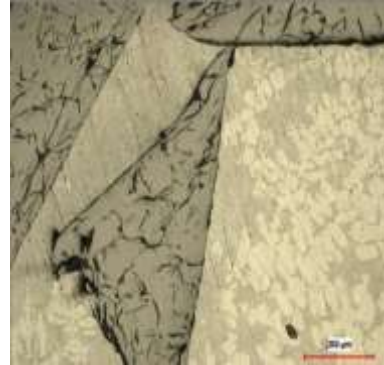
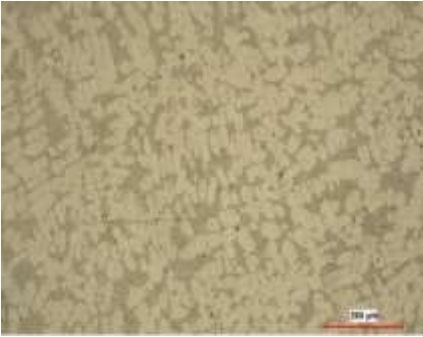
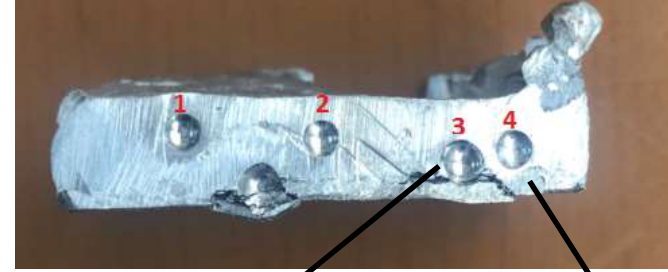
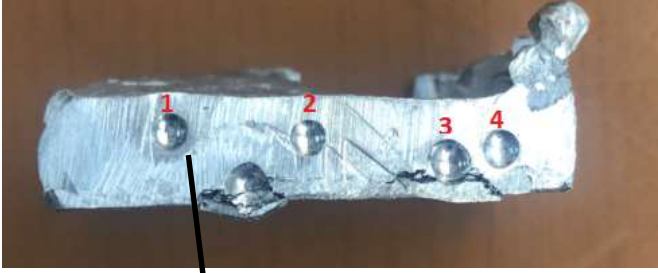
Tablo 4 : Sertlik sonuçları

SERTLİK(HB)	
1 no'lu bölge	66,5
2 no'lu bölge	71
3 no'lu bölge	81
4 no'lu bölge	63

**THBRVP -187.5
Universal Hardness Tester**

* Sertliğe HBW 5/62,5 ile bakılmıştır.

Mikro Yapı Sonuçlarının Değerlendirilmesi

*Elde edilen numunelerin mikro yapı görüntüleri yukarıda verilmiştir.

Takviye Elemanlarının Maliyet Analizi

Tablo 5: Maliyet Analizi

BİRİM – MALİYET	
Dökme demir talaşı (€/kg)	0,25
SiC (€/kg)	145
TiC (€/kg)	545
Al ₂ O ₃ (€/kg)	119

Bu çalışmada takviye malzemesi olarak pik talaşı kullanılmıştır. Çalışma SiC, TiC ve Al₂O₃ ilaveleri ile devam edecektir.

Özetle metal matris kompozit çalışmasında matris alüminyum, takviye olarak ise lamel grafitli dökme demir talaşı eklenmiş ve sıkıştırırmalı döküm yöntemi ile üretim yapılmıştır.

Çalışmada elde edilen sonuçlar:

- Mikro yapı görüntüleri incelendiğinde matris/takviye arayüzeyi istenilen bölgede homojen şekilde sağlanmıştır.
- Matris takviyeyi iyi şekilde ıslatmıştır.
- Dökme demir talaşının geri dönüştürülmesinde yeniden ergitmeye alternatif olarak kompozit malzemelerde takviye olarak kullanılabileceği gösterilmiştir.
- Takviyenin olduğu bölgede, matris bölgesine göre sertlik değerlerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.
- Çalışmanın devamında mekanik ve aşınma testleri yapılarak ara yüzey bağlanmasının etkisi incelenecektir ve bu testlerden elde edilecek daha detaylı bulguların bildirisi yapılacaktır.

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİM.

